

Tabelul propunerilor și obiecțiilor prezentate referitor la Metodologia de determinare a tarifelor fixe și a prețurilor la energia electrică produsă de producătorii eligibili din surse regenerabile de energie

Punctul propus spre modificare	Text conform proiectului	Redacția propusă de instituția care a prezentat avizul	Obiecțiile și argumentele ANRE privind acceptarea sau respingerea propunerii
Ministerul Economiei (aviz nr.06/3 - 1152 din 27.02.2017)			
Pct.2 lit. a)	2. Metodologia stabilește: a) principiile și modul de determinare a prețurilor plafon pentru energia electrică produsă din surse regenerabile de energie ce vor fi propuse Guvernului pentru a fi utilizate pentru organizarea licitațiilor (în continuare – prețurile plafon);	a) principiile și modul de determinare a prețurilor plafon pentru energia electrică produsă din surse regenerabile de energie ce vor fi propuse Guvernului pentru a fi utilizate în cadrul licitațiilor organizate (în continuare – prețurile plafon); <u>Comentariu:</u> în vederea excluderii interpretării acțiunii a fi realizate de ANRE ca declanșator al atribuției Guvernului de organizare a următoarei runde a licitațiilor.	Se acceptă parțial Cuvintele „ <i>pentru a fi utilizate pentru organizarea licitațiilor</i> ” se substituie cu cuvintele „ <i>pentru a fi utilizate în cadrul licitațiilor</i> ”.
Pct. 5 (pct. 6 în redacție finală)	5. Prețurile plafon și tarifele fixe menționate la pct. 2 din prezenta Metodologie se determină anual, separat pentru fiecare din tehnologiile de producere menționate în anexa nr.1, astfel încât pentru perioada de studiu de 15 ani, valoarea netă actualizată a fluxurilor de numerar să fie egală cu zero: $VNA = VTA - CTA = FN_0 \times (1 + r)^0 + FN_1 \times (1 + r)^{-1} + \dots + FN_{15} \times (1 + r)^{-15} = 0 \quad (1)$ unde: VNA– valoarea netă actualizată a fluxurilor de numerar pe perioada de studiu de 15 ani, lei; VTA– veniturile totale actualizate prognozate, lei; CTA – cheltuielile totale actualizate a proiectului investițional, lei FN– fluxurile nete de numerar din anul zero până	De reformulat prevederea de la pct. 5 după cum urmează: <i>„Prețurile plafon și tarifele fixe menționate la pct.2 se determină anual, prin aplicarea metodologiei de calcul a costului nivelat al energiei, și sunt calculate separat pentru fiecare din tehnologiile de producere menționate în anexa nr.1, astfel încât pentru perioada de studiu de 15 ani, valoarea netă actualizată a fluxurilor de numerar să fie egală cu zero”</i> Totodată, reieșind din lipsa utilității formulei prezentate sub numărul de	Se acceptă parțial Prima frază din pct. 5 se expune în următoarea redacție: <i>„6. Prețurile plafon și tarifele fixe menționate la pct. 2 din prezenta Metodologie se determină anual, separat pentru fiecare tehnologie de producere a energiei electrice din surse regenerabile și pe categorii de capacitate, după caz, în baza metodei costului nivelat al energiei, astfel încât pentru perioada de timp de 15 ani pe parcursul căreia producătorul eligibil beneficiază de dreptul de a i se achiziționa întregul volum de energie electrică livrată în rețelele electrice, valoarea netă actualizată a fluxurilor de numerar să fie egală cu zero.”</i> Nu se acceptă Considerăm oportună menținerea formulei de

	<p>în anul 15 (ultimul an al perioadei de studiu), lei; r – rata de rentabilitate a investițiilor, %.</p>	<p>identificare (1), având în vedere ca condiția de bază a fi aplicată la calculul prețurilor plafon și a tarifelor fixe a fost prezentată în enunțul de mai sus, aceasta se va omite.</p>	<p>calcul din pct. 6, care ilustrează principiul de bază aplicat la determinarea tarifelor fixe și a prețurilor plafon. Concomitent, propunerea în cauză nu duce la îmbunătățirea proiectului.</p>
		<p>În același timp, se va face referință la costul nivelat al energiei (En.: Levelised Cost of Electricity), în vederea evidențierii faptului ca proiectul Metodologiei este bazat pe un mecanism de calcul de aplicare internațională.</p>	<p>Se acceptă parțial Prevederea de la pct. 6 a fost modificată inclusiv pentru a reflecta propunerea în cauză.</p>
<p>Pct.6 (pct. 7 în redacție finală)</p>	<p>6. Pentru ca valoarea netă actualizată a fluxurilor de numerar pentru o perioadă de studiu să fie egală cu zero, trebuie să se respecte condiția ca veniturile totale actualizate să fie egale cu cheltuielile totale actualizate înregistrate în aceeași perioadă de studiu. Astfel, prețurile plafon propuse Guvernului pentru organizarea licitațiilor, precum și tarifele fixe pentru energia electrică produsă din surse regenerabile de energie de către producătorii eligibili, se vor calcula conform formulei:</p> $T = \frac{CTA}{EL \times \left(\frac{1 - (1 + r)^{-15}}{r} \right)} \quad (2)$ <p>unde: T – tariful fix pentru energia electrică produsă din surse regenerabile de energie de către producătorii eligibili / prețul plafon propus Guvernului pentru organizarea licitațiilor; EL – cantitatea medie anuală a energiei electrice livrate, kWh.</p>	<p>La pct. 6 se va exclude enunțul de ordin general „Pentru ca valoarea netă actualizată a fluxurilor de numerar pentru o perioadă de studiu să fie egală cu zero, trebuie să se respecte condiția ca veniturile totale actualizate să fie egale cu cheltuielile totale actualizate înregistrate în aceeași perioadă de studiu.”, ținând cont de faptul ca condiția respective a fost menționată la pct. 5. Prin urmare, din introducerea următorului enunț se va omite adverbul modal <i>Astfel</i>.</p>	<p>Nu se acceptă Considerăm inoportună excluderea frazei respective, întrucât aceasta descrie un principiu care rezultă din raționamentul expus la pct. 6 din proiectul metodologiei. Concomitent, prevederea în cauză oferă o explicație directă a formulei de calcul stabilită în prezentul punct.</p>
		<p>În contextul formulei sub numărul de ordine (2), de la pct. 5, sugerăm înlocuirea numitorului existent cu ETA — volumul total actualizat al energiei electrice regenerabile produse pe perioada considerată. Totodată, se va introduce o relație nouă cu numărul de ordine respectiv, după cum urmează:</p> $ETA = EL \times \left(\frac{1 - (1 + r)^{-15}}{r} \right)$	<p>Nu se acceptă Considerăm inoportună definirea și introducerea unei formule de calcul suplimentare, având în vedere faptul că aceasta nu va mai fi utilizată în proiectul metodologiei (aceasta fiind prezentă doar în cadrul formulei de calcul (2)). Concomitent, sintagma „volum total actualizat al energiei electrice regenerabile produse pe perioada considerată” poate duce la interpretări eronate și confuzii în ceea ce privește sensul acesteia.</p>
<p>Pct.7 (pct. 8 în redacție finală)</p>	<p>7. Cheltuielile totale actualizate a proiectului investițional sunt formate din cheltuielile privind investiția și cheltuielile anuale de întreținere și exploatare a centralei electrice ce utilizează surse regenerabile:</p>	<p>În contextul relației de la pct.7 ce exprimă modul de determinare a Cheltuielilor Totale Actualizate aferente unui proiect de valorificare a potențialului regenerabil, în special unul care presupune suportarea cheltuielilor cu materia primă – instalațiile de biogaz, biocombustibili solizi. etc., se</p>	<p>Se acceptă În pct. 7 din proiectul metodologiei (pct. 8 în redacție finală), la definiția coeficientului k_{var}, după cuvintele „ce utilizează surse regenerabile,” se introduce sintagma „care includ și cheltuielile aferente combustibilului</p>

	$CTA = I + (C_{fix} + C_{var}) \times \left(\frac{1 - (1 + r)^{-15}}{r} \right) \quad (3)$ <p>unde: I – cheltuielile privind investiția necesară, care se determină conform relației:</p> $I = i_w \times P_{inst} \quad (4)$ <p>unde: i_w – investiția specifică, lei/kW; P_{inst} – puterea electrică instalată a centralei electrice ce utilizează surse regenerabile, kW.</p> <p>C_{fix} – cheltuielile medii anuale fixe de întreținere și exploatare a centralei electrice ce utilizează surse regenerabile, care se determină conform relației:</p> $C_{fix} = k_{fix} \times I \quad (5)$ <p>unde: k_{fix} – cheltuielile specifice fixe de întreținere și exploatare a centralei electrice ce utilizează surse regenerabile, %/an;</p> <p>C_{var} – cheltuielile medii anuale variabile de întreținere și exploatare a centralei electrice ce utilizează surse regenerabile, care se determină conform relației:</p> $C_{var} = k_{var} \times EL \quad (6)$ <p>unde: k_{var} – cheltuielile specifice variabile de întreținere și exploatare a centralei electrice ce utilizează surse regenerabile, lei/kWh/an;</p>	<p>impune menționarea expres a cheltuielilor cu combustibilul.</p> <p>În acest sens, se va analiza oportunitatea introducerii unui nou element C_{comb} în relația (3) sau se va completa comentariul aferent indicatorului k_{var}, care ar urma să conțină și costurile respective.</p>	<p><i>necesar funcționării centralei electrice,”.</i></p>
<p>Pct.10 (pct. 11 în redacție finală)</p>	<p>10. Valorile coeficienților i_w, k_{fix}, k_{var} și k_w se aprobă anual de Consiliul de administrație al ANRE și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nu mai târziu de 1 martie pentru fiecare din tehnologiile de producere a energiei electrice din surse regenerabile de energie menționate în anexa nr.1.</p>	<p>Lista indicatorilor a fi aprobați de către Consiliul de Administrație al ANRE și publicate, va fi extinsă cu alți indicatori și ipoteze de calcul, precum ratele R_e și R_d. Totodată, se impune acceptarea în calcule a unor rate de degradare a instalațiilor de generare a energiei electrice, conform practicilor internaționale.</p>	<p>Nu se acceptă Modul în care se determină parametrii de calcul R_e și R_d, utilizați la determinarea ratei de rentabilitate (în baza modelului WACC) este stabilit în pct. 10 din proiectul metodologiei. Astfel, valoarea R_e se determină conform formulei de calcul (9), utilizând valorile publicate ale ratei de rentabilitate lipsite de risc ce corespunde</p>

			<p>mediei pentru anul 2015 a bonurilor de tezaur din SUA cu maturitatea de 10 ani și a ratei de risc caracteristice Republicii Moldova. Valoarea parametrului R_d se stabilește la nivelul 6,89%, ceea ce corespunde ratei medii ponderate la creditele acordate persoanelor juridice, în valută străină, pe o perioadă de peste 12 luni, în anul 2015, publicate de Banca Națională a Moldovei.</p> <p>Astfel, nu este necesară aprobarea separată a parametrilor respectivi.</p> <p>Concomitent, considerăm inoportună introducerea la această etapă a unor rate specifice de degradare a instalațiilor de producere a energiei electrice, având în vedere experiența limitată înregistrată până în prezent în Republica Moldova în ceea ce privește evoluția în timp a producerii energiei electrice din SRE de către centralele electrice existente. De remarcat și faptul că pe plan internațional, aplicarea unor rate de degradare a producerii energiei electrice din SRE este o practică relativ limitată, ratele respective fiind estimate în baza unor ipoteze teoretice sau în baza unor studii ce se bazează pe evaluări empirice ale rezultatelor măsurărilor performanței producerii energiei electrice de către anumite instalații de producere.</p> <p>Totodată, menționăm că această particularitate poate fi luată în considerație la estimarea/determinarea factorului de capacitate pentru fiecare din tehnologiile analizate.</p>
<p>Pct.11 (pct. 12 în redacție finală)</p>	<p>11. Tarifele fixe se aprobă anual de către Consiliul de administrație al ANRE și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nu mai târziu de data de 1 martie. Tarife fixe, aprobate în anul „n” se aplică pe o perioadă de 15 ani de la data punerii în funcțiune a centralei electrice doar pentru producătorii care au obținut în anul „n” statutul de producător eligibil.</p>	<p>Se impune stabilirea prevederii că tarifele fixe aprobate de Consiliul de Administrație al ANRE și publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova pînă la data de 1 martie a anului curent (anul „n”), vor fi valabile <i>pînă ala data publicării în Monitorul Oficial a noilor tarife fixe pentru anul de gestiune respectiv</i>. În acest sens, se va evita formarea unei „lacune” normative, care nu va permite oferirea</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Sintagma „se aprobă anual” nu implică faptul că hotărîrea Agenției privind aprobarea tarifelor fixe în anul „n” va fi valabilă doar pînă la sfârșitul anului respectiv.</p> <p>O hotărâre aprobată de Agenție în anul „n” în temeiul metodologiei curente va fi valabilă pînă la aprobarea unei noi hotărâri în anul „n+1”, prin care hotărârea inițială va fi abrogată.</p> <p>Astfel, în primele luni ale anului „n+1”, pînă la</p>

		tarifelor fixe investitorilor în perioada 1 ianuarie – 28/29 februarie a anului „n+1”, pînă la aprobarea și publicarea noilor tarife.	aprobarea unei noi hotărîri, va fi în vigoare hotărîrea aprobată anterior în anul „n” iar problema invocată la acest punct nu va exista.
Pct.13 (pct. 14 în redacție finală)	12. Tarifele fixe aprobate în conformitate cu prezenta Metodologie și prețurile stabilite în cadrul licitațiilor se ajustează anual pe durata perioadei de 15 ani. Astfel, începând cu data de 1 martie a fiecărui an ulterior anului dării în exploatare a centralei electrice de către producătorul eligibil, tarifele fixe și prețurile stabilite în cadrul licitațiilor vor fi indexate reieșind din evoluția ratei de schimb a monedei naționale față de dolarul SUA: $T_n = T \times \prod \left(\frac{LeiD_n}{LeiD_{n-1}} \right) \quad (10)$	Formula (10) se va completa cu descifrarea termenilor relației prezentate. Măsura dată vine să elimine interpretările greșite ce pot apărea la aplicarea formulei.	Se acceptă După formula de calcul (10) se introduce următorul text: „unde: <i>LeiD_n</i> – cursul oficial mediu de schimb al leului moldovenesc față de dolarul SUA în anul “n”, anul pentru care se indexează tarifele fixe sau prețurile la energia electrică produsă din surse regenerabile stabilite în cadrul licitațiilor; <i>LeiD_{n-1}</i> – cursul oficial mediu de schimb al leului moldovenesc față de dolarul SUA în anul precedent (n-1).”
Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova aviz (nr.03-02/182 din 27.02.2017)			
Obiecții și propuneri pe marginea proiectului Metodologiei nu sunt			